

La passió segons Cortés

Al principi van ser les excursions nocturnes pels bars de Madrid, sempre ben acompanyat i perseguit de paparazzis a la recerca d'imatges vendibles. Després vingué el seu festeig intermitent, ara ja finit, amb l'actriu Amparo Larrañaga, i darrerament, les seues declaracions contra els responsables del Ministeri de cultura, als que acusa de no donar cap suport a la dansa flamenca. Joaquín Cortés no evita la polèmica perquè sap que darrere de les seues declaracions es troben els seus espectacles, valorats per la crítica i idolatrats pel públic que no es talla un pèl a l'hora de cridar i apludir fins al paroxisme. Amb l'aval que significa l'adoració dels espectadors, i no sols els de sexe femení, Cortés protesta, maquina i viu al límit la seua experiència artística sense desempallegar-se dels tòpics que

Seductor i polèmic. Orgullós de ser artista i gitano, Joaquín Cortés reinventa el flamenc cada nit. Aquesta setmana serà a València.

vol reinventar coste el que coste sota la clau de la paraula que ho permet tot en aquesta fi de segle: mestissatge.

Paella, bous i flamenco. "Una cosa està clara: Espanya s'ha donat a conèixer als *guiris* gràcies als bous, el flamenco i la paella. Sona a tòpic però és així i jo crec que si s'aprofita i es treballa amb aquesta base es pot traure un resultat positiu". Sota la base del tòpic, però, Cortés aposta per una renovació que no sempre ha agradat: "Alguns puristes, els de sempre, em critiquen, però jo també sóc pur, sóc pur i coherent al 100% amb Joaquín Cortés. Jo faig flamenco però sóc conscient que ha d'evolucionar. Fa vint anys venia gent directament des de Hollywood per a veure els *tablaos* però això ja ha passat. El flamenco no mor, és com un

déu mitològic que es dona vida a si mateix. Però cal renovar-se, per a mi, ara la clau està en el mestissatge cultural. Si el futur és fer coreografia amb ordinador, l'haurem de fer."

Entre les novetats, Cortès ha dissenyat coreografies específiques per a programes de televisió i en el seu darrer espectacle *Pasión gitana*, vesteix a les ballarines d'homes i s'atreveix a ballar amb una estreta cua. La seua masculinitat exacerbada, que arrenca sospirs i alguna cosa més al públic femení, li ho permet: "M'agrada molt treballar amb dones. A més, considere que estan millor preparades que els homes; potser siga pel tòpic aquell que tots els ballarins són homosexuals, però el fet és que molts pares no porten els xiquets a fer dansa. I això de vestir-les d'homes és divertit; m'agrada l'ambigüetat: una dona pot treballar amb la força dels homes i, a la vegada, ser femenina, felina i aquesta barreja és fantàstica".

Diuen que té una preparació tècnica poc comuna i que el seu cos encara pot arribar a més. Pocs han vist un *zapateado* tan ràpid i continu com el que inclou en aquest espectacle i que ja ha travessat, potser flotant, l'escenari èpic del teatre de Sagunt o el Tívoli de Barcelona. Ell ho sap, i malgrat el seu aire festiu i frívol continua aplicant als seus músculs la mateixa disciplina amb què començà en la dansa als dotze anys, de la mà del seu oncle Cristóbal Reyes: "Si no tinguera disciplina no haguera arribat ací. Però sé que el cos es queda molt castigat. Imagina't que et poses una bota i comences a fote colps de sabata contra el terra, durant una hora... els ossos acaben deformats. Quan tens trenta o quaranta anys el cos et passa factura i et diu: adéu Andreu! Per això visc la vida dia a dia. És difícil preveure què faré demà. Espere poder retirar-me a temps perquè la gent que continua costa el que costa resulta una mica patètica. Em sembla més intel·ligent replantar-me el futur amb un canvi que ara no puc dir; potser faré cinema, potser em dedique a les coreografies, potser em retire a una illa deserta, com aquell que estava amb Divendres. Però ara és masa prompte, la vida no és més que el dia a dia i aquesta és la màgia. La vida és una merda i la nostra obligació és fer-la el més bonica possible; això vol dir passar-ho bé, tant com pugues".

I passar-ho bé vol dir eixir de nit, a la recerca de novetats... "Sempre he estat una persona bohèmia, sempre he sortit per la nit. Els grans genis han estat tradicionalment persones que han viscut la nit, i no parlen de drogues ni res d'això, simplement d'alimentar-se d'allò que la nit ofereix. A més jo crec que per ser gitano també he tingut una predisposició oficial. Sempre ha estat així i no tinc la culpa d'haver-me tornat famós. No pense canviar la meua manera de viure perquè m'hagen tret quatre fotos. Això sí, he après la lliçó i a mi ja no m'enganxaran,

no tornaran a traure'm amb el cul a l'aire. S'ha acabat això de trobar-me quatre *flashos* a la porta de casa espantant-me a les pobres veïnes maries. Ja he après a despistar-los."

La temptació d'Almodóvar. En la seua recerca de nous camins, Cortès s'ha deixat seduir pel cinema de la mà de Carlos Saura i el seu amic Almodóvar que l'ha incorporat a la nómina de la seua darrera pel·lícula *La flor de mi secreto*. "Almodóvar és genial. El vaig conèixer fa dos anys quan vaig debutar en el teatre Albéniz de Madrid. Es va tornar boig i va tornar cinc o sis vegades en una setmana. Ell ja volia que treballara a Kika però aleshores jo tenia compromisos i no podia. Continuà insistint i ara per fi ho hem pogut fer. He preparat una col·laboració especial amb una coreografia feta amb música de Miles Davis. També faig de fill de Manuela Vargas en una aparició d'actor molt curteta, com a xiquet roïn. El cine, i també la televisió, m'atrauen pel seu poder de convocatòria. No trobe millor manera d'acostar la dansa al públic, o t'adaptes o et quedes a casa i balles per a ta mare i la teua família. Per això no descarte continuar, encara que siga fora perquè ara m'han arribat ofertes dels EUA que estic considerant".

La constant temptació de la fugida és també un valor per a les crítiques de Cortès contra la política del Ministeri de cultura i les companyies oficials. "En aquest país, cada vegada és més difícil alçar un teló quan fora, i els responsables ho saben, m'estan oferint vinga de coses, a París, a nova York... tinc subvencions, teatres, de tot per tal que me'n vaja. I jo no voldria anar-me'n però, mira, la subvenció que m'ha donat enguany el Ministeri de cultura per a una gira mundial és de dos milions de pessetes. Amb això no tinc ni per pagar els passatges de la companyia al Japó. Fa poc estiguérem tancant el festival de Spoleto [a Itàlia] amb un gran èxit i allí no hi havia ningú del ministeri de cultura. Això és una vergonya i faig aquesta denúncia més pels companys que no per mi, perquè jo tinc sort i ja puc apanyar-me però hi ha molts talents que no tenen cap oportunitat. La política respecte a la dansa no es pot limitar a tenir dues companyies oficials que són un abocador de diners morts".

Amb la mateixa contundència que critica, somriu i tanca una mica més els ulls "que mai he pogut obrir més, t'ho assegure, que sóc així". La crítica, després de *Pasión Gitana*, dirà que fa concessions al gran públic, que busca l'èxit però que la seua qualitat tècnica li ho permet, que encara cal esperar molt. Ell ho sap.

—*I Nacho Duato?*

—S'ho monta bé. Li han donat una companyia nacional i li donen suport. Això és ideal.

—*I t'agrada el que fa?*

—Ni sí, ni no.

Jordi Sebastià

"La vida és el dia a dia i aquesta és la màgia. La vida és una merda i la nostra obligació és fer-la el més bonica possible, això vol dir passar-ho bé, el millor que pugues".